

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och om aktiebolaget Business Finland, som i sin helhet ska ägas av staten. Finansieringsverket föreslås höra till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Bolaget ska styras av finansieringsverket i dess egenskap av ägare.

Enligt förslaget ändras genom lagen Innovationsfinansieringsverket Tekes namn till Innovationsfinansieringsverket Business Finland och Finpro Oy:s namn till Business Finland Ab. I lagen regleras omorganiseringen av Tekes och Finpros verksamhet samt uppgifterna i och ledningen av finansieringsverket och aktiebolaget Business Finland.

I samband med reformen upphävs lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes och lagen om aktiebolaget Finpro Oy.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

INNEHÅLL

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.2 Nationell lagstiftning och EU-lagstiftning om stödformerna

2.3 Bedömning av nuläget

2.4 Internationell jämförelse med vissa konkurrentländer

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättningar

3.2 Alternativ

3.3 Förslag

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

4.3 Konkurrenspolitiska konsekvenser 4.4 Samhälleliga konsekvenser

4.5 Organisatoriska konsekvenser och personalkonsekvenser

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

6 Samband med andra propositioner

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

3 ikraftträdande

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

LAGFÖRSLAG BILAGA

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Regeringen har på sitt strategimöte den 27 mars 2017 beslutat att Tekes och Finpro Oy strategiskt och funktionellt sett slås samman till aktören Business Finland, där Innovationsfinansieringsverket Business Finland (finansieringsverket) och aktiebolaget Business Finland (bolaget) som helt ägs av staten förverkligar en gemensam strategi som leds centralt.

Den nya aktören Business Finland bildas av en statlig myndighet (finansieringsverket) och bolaget som svarar för kundfunktionerna och där viktiga riksomfattande funktioner som gäller innovationsverksamhet, internationalisering, utländska investeringar och turistfrämjande samlas. Business Finland ska vara en riksomfattande aktör med ett regionalt

nätverk i Finland och utomlands i länder som är viktiga mål för Finland vad gäller export, investeringar, innovationer och främjande av turismen. Den strategiska ledningen, ägarstyrningen av bolaget och myndighetsuppgifterna är finansieringsverkets uppgift. Bolaget ska producera tjänster inom forsknings-, utvecklings- och innovationverksamhet, internationalisering, utländska investeringar och turismfrämjande utifrån ett serviceavtal mellan finansieringsverket och bolaget. Med hjälp av bolaget kan man utveckla samarbete och gemensamma tjänster till exempel med de övriga aktörerna inom Team Finland (TF), landskapens producenter för tillväxttjänster och privata tjänsteleverantörer. Den nya aktören kommer att ha cirka 650 anställda, nästan 40 kontor utomlands samt 15 regionala kontor i Finland. Avsikten är att Business Finland ska inleda verksamheten den 1 januari 2018.

Sammanläggningen stöder regeringens mål att skapa klarhet i och förenkla servicesystemet för företag, internationalisera innovationssystemet, fördubbla små och medelstora företags export före 2020 samt stödja de regionala tillväxttjänsterna med en stark riksomfattande aktör som stöder företagets tillväxt och internationalisering. Ett mål med sammanslagningen är även att rikta mer personalresurser till kundgränssnittet samt till utrikesfunktioner genom att effektivisera funktioner i Finland.

Enligt den gällande lagstiftningen är Innovationsfinansieringsverket Tekes en myndighet som förverkligar teknologi- och innovationspolitik på arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Tekes syfte är att främja utvecklingen av industri och tjänster med teknologi och innovationer som medel. Verksamheten ska förnya näringar, öka förädlingsvärdet, förbättra produktiviteten och arbetslivets kvalitet, öka exporten samt skapa sysselsättning och välfärd. Finpro Oy är ett bolag med specialuppdrag som ägs helt av staten med syfte att främja och stödja den finländska ekonomins och det finländska näringslivets internationella konkurrenskraft och internationalisering (lagen om aktiebolaget Finpro Oy 1446/2015 1 §).

Enligt förslaget ändras Innovationsfinansieringsverket Tekes namn till Innovationsfinansieringsverket Business Finland (finansieringsverket), Finpro Oy:s namn ändras till Business Finland Ab (bolaget) och omorganiseringen av dessa funktioner, uppgifter samt förhållandet mellan finansieringsverket och bolaget regleras. Finansieringsverket och bolaget bildar en tät funktionell helhet som ska styras som en enhet. Arbets- och näringsministeriet resultatstyr finansieringsverket och ställer upp strategiska resultatmål samt resurser till förfogande för helheten. Finansieringsverkets generaldirektör svarar för bolagets ägarstyrning. Finansieringsverket låter enligt förslaget bolaget utföra en avsevärd del av verkets uppgifter och fastställer årligen bolagets mål och uppgifter samt ersättningen som ska betalas för tjänsterna i ett serviceavtal. Vissa av Tekes uppgifter och personalen övergår till bolaget genom överlåtelse av rörelse.

Uppgiftsfördelningen mellan finansieringsverket och bolaget samt bolagets organisation preciseras under det att verkställandet av reformen framskrider. Enligt en preliminär uppskattning kommer under 50 personer till finansieringsverket och över 550 till bolaget. Bolaget ska även ansvara för ledningen och koordineringen av utländska kontor med nätverket av beskickningar utomlands i samarbete med utrikesministeriet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagstiftning om Tekes

Tekes verksamhet regleras i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes (717/2008, lagens namn ändrat genom lag 963/2013). Enligt lagens 1 § hör Innovationsfinansieringsverket Tekes, som driver teknologi- och innovationspolitik, till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Enligt lagens 2 § är syftet med Tekes verksamhet att med hjälp av teknologi och innovationer främja utvecklingen inom industri och service. Verksamheten ska reformera näringarna, öka förädlingsvärdet, förbättra produktiviteten och arbetslivets kvalitet, öka exporten samt skapa sysselsättning och välfärd.

Tekes uppgifter anges i lagens 3 §. Enligt paragrafens 1 mom. ska Tekes genom sin sakkunskap och finansieringsverksamhet främja såväl utvecklingen av teknologier och innovationer som ett omfattande utnyttjande av forsknings- och innovationsverksamhetens resultat i näringsverksamheten, arbetslivet och på annat håll i samhället samt kapitalplaceringsmarknaden för företagets tidiga fas.

Enligt paragrafens 2 mom. utför Tekes dessutom sådana uppgifter i anslutning till planering, utredningar, försök och uppföljning inom teknologi- och innovationspolitiken som arbets- och näringsministeriet ger verket inom ramen för sin resultatstyrning eller som särskilt föreskrivs för verket genom förordning av statsrådet (3 § 2 mom.).

Tekes får sköta uppgifter som hänför sig till det internationella forsknings- och innovationssamarbetet genom att administrera ett av staten helägt aktiebolag som bildats för dessa uppgifter och svara för ägarstyrningen av bolaget (3 § 3 mom.). Tekes sköter också statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med närings-, energi- och miljöpolitiska stöd (ett nytt 4 mom. har trätt i kraft 1.1.2017). Tekes får mot ersättning producera administrativa stödtjänster till de aktiebolag som verket administrerar (3 § 5 mom.).

Enligt lagens 4 § leds Tekes av en generaldirektör som utnämns av statsrådet. Generaldirektören leder, övervakar och utvecklar Tekes verksamhet och ansvarar inför arbets- och näringsministeriet för verksamhetens resultat och för att målen uppnås.

Generaldirektören kan genom arbetsordningen överföra beslutanderätt på en person som står i anställningsförhållande till Tekes, dock så att beslutanderätten i uppgifter som förutsätter betydande utövning av offentlig makt inte överförs på andra än personer i tjänsteförhållande.

Enligt lagens 5 § har Tekes en direktion som utnämns av statsrådet för tre år i sänder. Direktionen styr, följer och övervakar Tekes verksamhet. Direktionen beslutar om Tekes allmänna verksamhetslinjer och om verksamhetens effektmål och övriga mål med beaktande av de mål som har överenskommit med arbets- och näringsministeriet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om direktionens rätt att besluta om beviljande av finansiering för företags och sammanslutningars forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt och för offentliga forskningsprojekt inom ramen för de bevillningsfullmakter som anvisats Tekes i statsbudgeten (6 § 2 mom.) samt om övriga uppgifter (6 § 4 mom.).

Direktionen beslutar om ägarstyrningen av de aktiebolag som administreras av Tekes och som avses i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (6 § 3 mom.). Enligt lagens 7 § har Tekes en delegation som följer Tekes verksamhet.

Närmare bestämmelser om Innovationsfinansieringsverket Tekes uppgifter, verksamhet och organisation samt vissa administrativa omständigheter anges mer ingående i förordning av statsrådet (9 §).

Lagen om Finpro Oy

Finpro Oy är ett bolag med specialuppdrag som staten äger helt med syfte att främja och stödja den finländska ekonomins och det finländska näringslivets internationella konkurrenskraft och internationalisering (lagen om aktiebolaget Finpro Oy 1446/2015 1 §). Bolaget ägs av staten och är i statens besittning. Det hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Ministeriet svarar för ägarstyrningen. Bestämmelser om beslutsfattandet som gäller innehav i bolaget och om ägarstyrningen av bolaget finns i lagen om statligt bolagsinnehav och ägarstyrning (1 § 2 mom.).

Enligt lagens 2 § har Finpro till uppgift att främja finländska företags konkurrenskraft, internationalisering och export samt utveckla kunnandet med avseende på den internationella handel företagen bedriver, främja utländska investeringar och kapitalplaceringar i Finland samt främja, utveckla och forska i turismen från utlandet till Finland. Bolaget svarar för den internationella verksamheten i anslutning till bolagets uppgift. Bolaget kan ha dotterbolag som sköter bolagets uppgifter. Närmare bestämmelser om bolagets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet. (2 §)

Enligt lagens 3 § är bolagets syfte inte att ge vinst. Bolagets vinst används i sin helhet till egen verksamhet i enlighet med bolagets uppgifter och till kompetensutveckling. Enligt

lagens 4 § beviljas statsunderstöd för bolagets verksamhet inom ramen för ett anslag som tas in i statsbudgeten.

Enligt lagens 5 § ska bolaget på begäran ge ministeriet de uppgifter som behövs för styrningen av och tillsynen över bolaget. Enligt lagens 5 a § föreskrivs det om överlåtande av bolagets uppgifter för fullgörande av företagstjänster i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

2.2 Nationell lagstiftning och EU-lagstiftning om stödformerna

Innovationsfinansieringsverket Tekes nuvarande stödformer bibehålls enligt förslaget i den nya helheten. Bestämmelserna om stödformerna ändras inte.

Rättsgrunden för finansiering av forskning, utveckling och innovationer samt energistöd och kompensation för den audiovisuella branschen i Europeiska unionen utgörs av kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (nedan den allmänna gruppundantagsförordningen). På det nationella planet gäller statsrådets förordning om finansiering av forsknings-, utvecklings-, och innovationsverksamhet (1444/2014) sådan verksamhet.

På energistöd tillämpas statsrådets förordning om allmänna villkor för beviljande av energistöd (1063/2012), som gäller till utgången av 2017.

Tekes beviljar som så kallade de minimis-stöd understöd för internationalisering i enlighet med kommissionens förordning (EU 1407/2013) om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse. På understöd för internationalisering tillämpas som nationell författning statsrådets förordning om internationaliseringsunderstöd för företags gemensamma projekt åren 2016–2020 (1734/2015).

På kompensationer inom den audiovisuella branschen tillämpas nationellt statsrådets förordning om kompensation för audiovisuella produktioner (1547/2016).

På alla de ovan nämnda formerna av stöd tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) och på stöd i form av lån lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988). På stöden tillämpas även lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016).

Tekniska ändringar bereds i de aktuella författningarna i slutet av 2017. Samtidigt granskas behovet av namnändringar i den övriga lagstiftningen.

2.3 Bedömning av nuläget

Tekes och Finpro hör till kärnaktörerna i nätverket Team Finland med syftet att stödja företags förnyelse, tillväxt och internationalisering i olika skeden av företagets livscykel. Tekes har även internationellt sett en stark roll vad gäller att främja forsknings- och innovationsverksamhet samt samarbete mellan företag och näringslivet. Finpro har omfattande kunskaper om möjligheterna på den internationella marknaden tack vare sitt heltäckande exportfrämjande nätverk.

Nätverket Team Finlands verksamhet har dock inte uppfyllt alla näringslivets förväntningar och genomförandet har kommit igång långsammare än väntat. Enligt bedömning av en arbetsgrupp som tillsatts för att utveckla slagkraften och effektiviteten i Team Finlands verksamhet lider denna av missförhållanden som oklart servicelöfte, en förvaltningsmodell som inte fungerar, brist på kundorientering och ömsesidig samordning, varierande kvalitet på tjänsterna, splittrad struktur i företagstjänsterna samt svag kostnadseffektivitet.

Speciellt stödet av små och medelstora företag i tillväxt och internationalisering är splittrat i tjänster hos olika aktörer. Team Finland-verksamheten och speciellt utvecklandet av en inhemsk servicemodell har gått framåt, men utan strukturella förnyelser går det mycket långsamt att märkbart förbättra klarheten. Företagen upplever att det efter Tekes innovationsfinansiering inte längre finns hjälp med att få en produkt eller tjänst kommersialiserad och få ut den på den internationella marknaden. Å andra sidan konstaterar många av Finpros kundföretag, som vill växa internationellt, att en produkt inte är konkurrenskraftig som sådan, utan kräver fortsatt utveckling. Då främjar en snabb tillgång till Tekes finansiering och tjänster en lyckad internationalisering.

På grund av statsfinansernas situation kommer dessutom resurserna som anvisas Team Finland-verksamheten att minska under de kommande åren. Därför bör man med knappare resurser än i nuläget uppnå större effektivitet genom att företagets konkurrenskraft har stärkts och genom tillväxt inom internationell affärsverksamhet.

Internationella jämförelser (TEAS projektet xxx) har visat att det finländska exportfrämjande nätverket i världen är avsevärt svagare än hos konkurrentländerna. Genom omorganisering kan arbetsinsatser inom personalen överföras från Finland till utlandet, till de länder som är av intresse för finländska företag.

Att Tekes och Finpro agerar som separata organisationer stöder inte på bästa möjliga sätt att kunderna erbjuds smidiga servicekedjor, tjänster av jämn kvalitet samt att tjänsterna ordnas effektivt och övergripande. Resurserna har inte utnyttjats tillräckligt smidigt och effektivt mellan organisationerna. Även med tanke på ministeriets styrning försvårar de separata organisationerna ledningen av helheten. En tätare strategisk helhet möjliggör långsiktig utveckling av tjänsterna inom innovation och internationalisering. Åskådligare servicehelheter än i nuläget producerar mervärde för kunderna.

2.4 Internationell jämförelse med vissa konkurrentländer

I arbets- och näringsministeriets publikation "Team Finland –toiminnan vaikuttavuuden tehokkuuden kehittäminen" (TEM Yritykset 39/2016) jämförs Finlands system med motsvarande modeller i Nederländerna, Sverige, Danmark och Irland, och ur perspektivet förvaltning av nätverket utomlands även med Schweiz handlingsmodell. En allmän trend att koncentrera främjandet av export och investeringar i samma organisation blev synlig, trots att det fortfarande finns många länder där de är åtskilda. I stora organisationer ute i världen främjas investeringar och export dock genom separataresurser på grund av att uppgifterna är olika.

Nederländerna

I Nederländerna kan aktörerna som ansvarar för främjande av företags export, internationalisering och utländska investeringar delas in enligt nivån (nationell, lokal, internationell) de arbetar på. Nederländernas utrikesministerium ska främja Konungariket Nederländernas intressen utomlands. Till ministeriets ansvarsområden hör även att främja exporten och utvecklingssamarbetet.

Ett annat viktigt ministerium är näringsministeriet som kontrollerar ärenden som gäller företagande speciellt ur perspektiven internationell konkurrenskraft och hållbar utveckling. Utöver Nederländernas utrikesministerium och dess ambassader deltar Netherlands Enterprise Agency (RVO), som främjar företags export och internationalisering, och Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), som främjar utländska investeringar, och som båda underlyder näringsministeriet, starkt i arbetet att främja företags export och internationalisering samt utländska investeringar. RVO ansvarar också för främjandet och finansieringen av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.

En betydande aktör är utöver de ovan nämnda organisationerna Dutch Trade and Investment Board (DTIB), som förenar den offentliga och den privata sektorn och genom sin verksamhet vill främja nederländska företags konkurrenskraft i världengenom att skapa en vision som täcker hela landet samt föra samman resurserna. Utomlands arbetar man på 150 ambassader eller beskickningar på olika håll i världen. Dessutom finns det stödkontor för företagsverksamhet i världen i samband med RVO (Netherlands Business Support Offices – NBCO).

Forsknings- och innovationsverksamheten ligger på näringsministeriets samt utbildnings-, kultur- och vetenskapsministeriets ansvar. Näringsministeriet ansvarar för politiken gällande konkurrenskraft, företagsamhet och innovationer, inklusive samarbetet mellan företag och forskningsorganisationer. Också andra ministerier sponsrar innovationsprogram i enlighet med målen för sitt eget ansvarsområde.

Den ovan nämnda Netherlands Enterprise Agency (RVO¹, 668 miljoner euro och 510 personer 2013) ansvarar huvudsakligen för förverkligandet av näringsministeriets politiska program. Övriga organisationer som finansieras av näringsministeriet är Netherlands Organisation for Scientific Research (NWO, 623 miljoner euro 2013), Technology Foundation (STW 84 mnd euro, av vilka 44 från NWO 2013), TO2 (organisationer för tillämpad forskning), samt European Space Agency (ESA). Vad gäller sektorforskningen är strukturerna mycket likartade de i Finland. Under ministerierna finns sektorforskningsinstitut eller ministerierna finansierar enheter som koncentrerar sig på forskning på ministeriets ansvarsområde och som finns i universiteten eller i forskningsinstitut.

Sverige

I Sverige delas ansvaret för främjande av export och av internationalisering på två departement i regeringen – utrikesdepartementet och enheten för företag och företagande vid näringsdepartementet. Genom en organisationsreform av regeringen lyder båda funktionerna under näringsministern och dennes statssekreterare.

Förutom myndigheterna på departementsnivå är en av de viktigaste aktörerna Business Sweden, som ägs gemensamt av svenska staten och industrin som ett offentligt företag. I Business Swedens verksamhet ingår såväl exportfrämjande åtgärder som åtgärder som siktar på att locka till investeringar. Utöver det omfattande nätverket av ambassader betjänas företagen utomlands av Business Swedens 52 kontor i 47 olika länder. Business Sweden har cirka 500 anställda av vilka 400 arbetar på kontoren utomlands.

Utöver Business Sweden främjas företags internationalisering, export samt utländska investeringar av följande övriga betydande organisationer: statsägda Almi Företagspartner AB som främjar företagande, verket Vinnova för innovationsfinansiering, den statsägda organisationen för främjande av energibranschen Swedish Energy Agency, The Swedish Export Credits Guarantee Board (EKN) som tillhandahåller säkerheter till exportföretag och banker för olika risker i samband med export och internationell handel, Swedish Export Credit Corporation (SEK) som erbjuder olika låne- och finansieringsinstrument till exportföretag och deras internationella kunder, det statsägda bolaget för utvecklingsfinansiering under näringsdepartementet Swedfund samt regionernas egna organisationer.

¹Föregångaren NL Agency uppstod i början av 2010 genom fusion av EVD, Netherlands Patent Office och SenterNovem (egentlig innovationsfinansiär). I början av 2014 fusionerades föregångaren NL Agency med National Service Implementation Regulations, och som följd av fusionen uppkom det nuvarande Netherland Enterprise Agency.

Forsknings- och innovationsverksamheten ligger på ansvaret hos närings- och innovationsministern samt ministern för högre utbildning och forskning.

Försvarsdepartementet har starka traditioner inom forskning och utveckling samt innovativa upphandlingar (FMV² och FOI³). Socialdepartementet samt miljö- och energi-departementet har sina egna organisationer som finansierar forskning, FORTE⁴ och FORMAS⁵.

De viktigaste organisationerna som ansvarar för förverkligandet av innovationspolitik är VINNOVA, Tillväxtverket samt organisationer som finansierar sektorforskningen såsom statliga Energimyndigheten (STEM⁶) och Rymdstyrelsen (SNSB⁷). I Sverige finns flera offentliga organisationer och stiftelser som finansierar forskning. Forskningsverksamhet utvecklas även nationellt via nätverket RISE⁸. Dess uppgift är att koordinera utvecklingen av forskningsorganisationernas verksamhet och stärka deras roll i innovationssystemet.

VINNOVA har en årsbudget på cirka 280 miljoner euro och cirka 200 anställda. Tillväxtverket har ett kapital på cirka 200 miljoner euro som det placerar i utvecklingsbara företag. Verket har cirka 400 anställda och 9 kontor.

Danmark

I Danmarks statsförvaltning ligger huvudansvaret för företagens internationalisering, export och främjande av utländska investeringar på utrikesministeriet. Vid utrikesministeriet har främjandet av export och investeringar koncentrerats till Trade Council och för investeringarnas del till Invest in Denmark som lyder under den. Trade Council har en personalstyrka på cirka 100 anställda i Danmark som är specialiserade på företags internationalisering och över 300 anställda på ambassader, i konsulat och i beskickningar i sammanlagt 80 länder.

Invest in Denmark har för sin del över 50 anställda av vilka ungefär hälften arbetar i Danmark och hälften i anslutning till ambassaderna ute i världen. Övriga viktiga organisationer med tanke på främjandet av företags export, internationalisering och utländska investeringar är utrikesministeriets och utbildnings- och forskningsministeriets gemensamma innovationscenter Innovation Centre Denmark, riskfinansiering för danska företags exportåtgärder, utvidgande av affärsverksamhet samt för utländska investerare och inköpare för underleverantörer i Danmark som tillhandahålls av Export Credit Agency samt regionernas egna organisationer som främjar företagsverksamhet och investeringar.

² <http://www.fmv.se/>

³ <https://www.foi.se/>

⁴ <http://forte.se/>

⁵ <http://www.formas.se/sv/>

⁶ <http://www.energimyndigheten.se/>

⁷ <http://www.snsb.se/>

⁸ <https://www.ri.se/en>

Utbildnings- och forskningsministeriet har huvudansvaret för främjandet av forsknings- och innovationsverksamheten. Näringsministeriet ansvarar dessutom för säkrandet av de allmänna förutsättningarna för affärsverksamhet inklusive lagstiftning om företagsverksamhet, industriell äganderätt, konkurrens- och konsumentpolitik, finansbranschen samt sjöfarten.

De centrala organisationerna som förverkligar innovationspolitiken är Innovationsfonden⁹ under utbildnings- och forskningsministeriet samt Vækstfonden¹⁰ under näringsministeriet. Dessutom främjar Markeds Modningsfonden¹¹ att resultaten av forsknings- och innovationsverksamheten förs ut på marknaden. Den viktigaste finansiären för forskningsverksamheten är Det Frie Forskningsråd under utbildnings- och forskningsministeriet, vars teknologiska och produktionstekniska enhet¹² finansierar den grundforskning som utgår från industrins behov.

Irland

Utrikesministeriet (Department of Foreign Affairs and Trade) ansvarar för Irlands externa ekonomiska relationer. Arbets-, företags- och innovationsministeriet (Department of Jobs, Enterprise and Innovation) svarar för företags tillväxt och utveckling, och därigenom också för deras internationalisering. Kunskaps-, forsknings- och innovationsministeriet ansvarar för forskningspolitiken. Innovation 2020 Implementation Group¹³ koordinerar forsknings- och innovationspolitiken med övriga ministerier och på hela regeringens nivå.

Statsägda Enterprise Ireland fungerar som främjande organisation för företags export, internationalisering och innovationsverksamhet och ansvarar för irländska företags utveckling och tillväxt på den internationella marknaden. Målet är ekonomisk tillväxt på ett allmänt plan, regional utveckling och sysselsättning. Företagen beviljas årligen finansiering till ett belopp av cirka 350 miljoner euro, varav cirka 85 miljoner euro utgör kapitalplaceringar. För främjandet av utländska investeringar svarar i Irland det statsägda Irish Development Agency (IDA). Utöver marknadsföringen av Irland som placeringsobjekt och för tjänster i anslutning till placering tillhandahåller IDA finansiering för forsknings- och innovationsverksamhet, utbildning samt kapital- och sysselsättningsstöd. Årligen delas finansiering ut till ett belopp av cirka 100 miljoner euro, av vilket över hälften riktas till forskning och innovation. Enterprise Ireland har 1 398 anställda av vilka 180 arbetar

⁹ <https://innovationsfonden.dk/da>

¹⁰ http://www.vf.dk/?sc_lang=da

¹¹ <https://markedsmodningsfonden.dk/>

¹² http://ufm.dk/forskning-og-innovation/rad-og-udvalg/det-frie-forskningsrad/radet/dff-teknologi-og-produktion?set_language=da&cl=da

¹³ Uppkommit som fusion av tre tidigare grupper: Interdepartmental Committee STI, the Research Prioritisation Action Group and the Horizon 2020 High Level Group.

utomlands på över 30 kontor. Det finns 10 regionala kontor. Hos IDA arbetar över 100 anställda och det finns 20 kontor utomlands.

Irland har traditionellt haft en klar arbetsfördelning inom innovationspolitiken. Enterprise Ireland har koncentrerat sig på små och medelstora företag och IDA på storföretag. IDA koncentrerar sig huvudsakligen på att locka utländska investeringar, men till åtskillnad från de flesta andra länder har det även finansiella medel. I Irlands innovationspolitik syns IDA även i vidare utsträckning som ett tvärgående tema för internationaliseringen, såväl vad gäller företagsverksamhet som forskning. Det finns fortfarande ett tätt samband mellan de centrala finansieringsorganisationerna.

Jämförelse av handlingsmodellerna

Danmark och Sverige har liksom Finland kombinerade funktioner för att främja företags export och internationalisering samt utländska investeringar. Nederländerna och Irland har egna organisationer för funktionerna. Nederländerna och Irland har i stället gemensamt stöd för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt funktioner för export och internationalisering i samma organisation, och därför finns också de finansiella tjänsterna för internationalisering delvis i samma organisation. I de andra länderna produceras i stället finansiella tjänster för främjandet av internationalisering av andra aktörer. Av länderna som jämförs är det endast i Finland som främjandet av utländsk turism delvis hör till samma helhet.

För det utländska nätverkets del stöder sig Nederländerna och Danmark kraftigt på utrikesministeriets nätverk av ambassader. Sverige och Irland har kontor för sina egna organisationer inom export och internationalisering som de har strävat efter att stationera i samband med ambassaderna.

Det övriga nätverket av ambassader stöder deras verksamhet. Länderna i jämförelsegruppen har även sänt ut egna innovationsexperter i världen som ofta är stationerade i samband med ambassaderna. Utanför den egentliga referensgruppen finns i Schweiz modell det internationella nätverkets resurser under Utrikesministeriet (vid ambassaderna) och det inhemska nätverkets resurser under organisationen Switzerland Global Enterprise (SGE), det vill säga synligt i olika strukturer.

Serviceutbudet som organisationerna i olika länder producerar är i stort sett av samma typ. Bland tjänsterna i jämförelsegruppen särskiljer tillhandahållandet av avgiftsbelagd konsultering som en del av offentligt finansierade aktörers verksamhet Finland från de andra länderna. I till exempel Nederländerna har man dock strävat efter att strama åt den

offentliga verksamheten så att den inte ska konkurrera med privata sektorn om produktionen av samma tjänster.

Flera av länderna som jämfördes möter samma utmaningar som Finland. Funktioner för internationalisering av företag förverkligas av flera olika aktörer vilket orsakar överlappning. Systemen och tjänsterna de producerar ger ofta företagen ett splittrat intryck och är därför svåra att uppfatta och närma sig.

Av länderna som jämfördes verkar Danmarks modell vara klarast. Där finns det en relativt tydlig arbetsfördelning mellan aktörerna. Utvecklingen av den egentliga affärsverksamheten och förbättrandet av förutsättningarna både för export och internationalisering hör till den lokala och regionala nivån. När ett företag är klart att inleda export och de ansträngningar som hör till övergår ansvaret till den nationella aktören (Trade Council). I Finland skapar den pågående landskapsreformen en möjlighet att göra arbetsfördelningen klarare mellan aktörerna på landskapsnivå och på nationell nivå, till exempel så att landskapen speciellt koncentrerar sig på utvecklingen av nya lokala företag och företag på hemmamarknaden inklusive utvecklingen av deras förutsättningar för export. De egentliga finansierings- och internationaliseringstjänsterna för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet kan produceras av de nationella Team Finland-aktörerna.

En smidig överföring av kundförhållandet från landskapen till nationella aktörer och tvärtom blir föremål för särskild uppmärksamhet i denna modell. I länderna som jämförs har man på samma sätt som i Finland försökt ordna mångfalden i verksamheten via gemensamma nationella strategier och mål. Bland annat i Sverige har man på samma sätt som i Finland utvecklat konceptet Team Sweden för att göra samarbetet mellan aktörerna klarare. Den målmedvetna verksamheten i Danmark har, delvis beroende på den klara strukturen, gått att föra längst. Där har de klara målen och mätningen av dem förts ända till det aktuella landet.

Nederländernas och Irlands sätt att ordna forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt export och internationalisering i samma organisation har befunnits fungera. I flera länder utförs företags export och internationalisering utöver basfunktionerna programspecifikt för olika kundsegment (t.ex. för företag som inleder export eller för företag som strävar efter snabb internationell tillväxt) eller för temaområden (cleantech, bioekonomi, hälsa och välmående osv.). I Nederländernas modell är de olika slagen av servicesedlar som främjar internationalisering en god praxis, och används speciellt av företag som inleder sin exportverksamhet. Småskaliga sedlar finns för olika ändamål såsom att identifiera de egna styrkorna, bedöma risker och känna sig för i fråga om möjligheterna på marknaden.

I alla länder som jämfördes sköttes de ekonomiska externa relationerna under utrikesministeriet, och de tjänster med hög prestige som ministeriet producerar är ett starkt stöd för företagen när de internationaliseras speciellt på marknader där statens roll är stark. Företagens funktioner inom export och internationalisering och de organisationer som förverkligar dem underlyder eller finansieras av näringsministeriet med undantag för Danmark, där de lyder under utrikesministeriet. I Sverige sköts organisationens finansiering så som Finpro rf finansierades tidigare gemensamt av näringslivet och staten.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättningar

Syftet med propositionen är att slå samman Tekes och Finpro Oy:s nuvarande uppgifter så, att tjänsterna som gäller innovationsfinansiering, internationalisering och främjande av export, utländska investeringar som inriktar sig på Finland samt främjande av turismen, den strategiska ledningen av serviceverksamheten samt vissa av samhällets uppgifter samlas i finansieringsverket som ska bildas och bolaget som fungerar under dess ägarstyrning.

Aktören Business Finland, som bildas av finansieringsverket och bolaget, betjänar såväl i Finland som internationellt sett finländska företag som söker tillväxt genom internationalisering, finländska universitet och forskningsorganisationer som stöder förnyelse av näringslivet samt organisationer inom offentliga och tredje sektorn, utländska aktörer som inriktar sig på Finland samt turismbranschen. Genom att Finpros och Tekes experter förenas i samma organisation bildas i den nya aktören Business Finland en enhetligt styrd helhet för kundservice, där internationellt kunnande om affärsverksamhet förenas med vetande om forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet. Tekes och Finpro Oy, som enligt förslaget ändras till att bli helheten Business Finland, har i nuläget sammanlagt över 600 experter på 16 kontor i Finland och på nästan 40 kontor och i över 30 länder på olika håll i världen. Tillsammans med utrikesministeriets nät av beskickningar bildar Business Finland ett starkare Team Finland-nätverk i världen än tidigare. Tjänsterna som stöder innovationsverksamhet och internationalisering kompletterar varandra och utgör tillsammans med utländska investeringar och tjänster som främjar turismen en helhet som kan styras strategiskt.

Förslaget stöder regeringens mål att skapa klarhet i och förenkla servicesystemet för företag, internationalisera innovationssystemet, fördubbla små och medelstora företags export före 2020 samt stödja de regionala tillväxttjänsterna med en stark riksomfattande aktör som stöder företagens tillväxt och internationalisering. Syftet med helheten Business Finland är även att rikta mer personalresurser till kundgränssnittet såväl i Finland som speciellt utomlands.

Resurserna både för främjandet av innovationsverksamheten och internationaliseringen i Finland är märkbart svagare än i konkurrentländerna. Den nya strukturlösningen möjliggör en utveckling av verksamheten under kommande år även i situationer av knappa resurser så att de offentliga insatserna kan riktas så att de med tanke på den samhälleliga slagkraften effektivare stöder en förnyelse av näringslivet, den internationella konkurrenskraften och ekonomisk tillväxt.

Genom en reform av Tekes och Finpros funktioner vill man göra strukturen i systemet med företagstjänster mindre splittrat och öka kostnadseffektiviteten samt säkerställa tjänsternas höga kvalitet och mervärde för kunder som strävar efter förnyelse och ökad internationell affärsverksamhet. Tjänsterna för innovationsverksamhet och internationalisering bildar en sammanhängande servicestig för olika skeden i företagets tillväxt och internationalisering. En ny aktör har bättre förutsättningar att svara på kundernas behov och på förändringar i verksamhetsbetingelserna.

Business Finland har som mål att hjälpa finländska aktörer inom innovation till ett tätare samarbete än tidigare med internationella kluster. Avsikten är att i Finland öka utnyttjandet av ny information som produceras i världen och hjälpa finländska aktörer att ansluta sig till de globala nätverken för kunskap och affärsverksamhet. OECD rekommenderar i sin bedömning 6/2017 som offentliggjorts att Finlands innovationssystem internationaliseras.

Business Finland är också en del av totalrevideringen av företagstjänster: Business Finland blir en riksomfattande partner till landskapens näringstjänster. Det är viktigt att ändringen genomförs innan landskapsförvaltningen kommer igång, eftersom den nya helheten börjar förverkliga närings- och innovationspolitik även i samarbete med landskapen. Både regionala och nationella insatser krävs för att få tillväxt till stånd. De regionala tillväxttjänsterna kommer även att utöka Business Finlands kundkrets. En allt större del av tjänsterna produceras digitalt, vilket även ökar samarbetsmöjligheterna mellan helheten Business Finland och landskapen.

Närmare bestämmelser om ämbetsverkets uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Också bolagets uppgifter får vid behov regleras genom förordning av statsrådet.

3.2 Alternativ

En viktig del av statens verksamhet är att det allmänna främjar verksamhet kring näringslivet och innovationer. Härigenom främjas förnyelse av näringslivet, tillväxt och framgång på den internationella marknaden samt ekonomisk tillväxt och finländsk välfärd.

I en snabbt föränderlig omvärld kan en aktör i form av ett bolag smidigare än ett ämbetsverk svara på förändringar i kundernas servicebehov som är svåra att prognostisera. Betydande utövning av offentlig makt (grundlagen 124 §) blir emellertid kvar hos finansieringsverket.

Detta är ett viktigt skäl för att en helhet som utgörs av ett ämbetsverk (finansieringsverket) och ett bolag föreslås bli struktur och ledningsmodell för den nya aktören.

I bolagsform är det lättare att trygga till exempel rekrytering av experter på internationell affärsverksamhet, snabbt ändra verksamhetens insatsområden och vid behov omfördela resurser. Arbetet i ett bolag skiljer sig avsevärt från sedvanligt ämbetsverksarbete, eftersom utgångspunkten är att bolaget inte har de uppgifter som hör till offentlig makt med undantag för beslut om finansiering, ändring och utbetalning. Bolaget ska vara en betrodd förmedlare av information och visioner mellan näringslivet och myndigheterna i planeringen av näringslivs- och innovationspolitik. Bolaget med en företagsorienterad serviceattityd och i intensiv växelverkan med näringslivet skulle också vara ett ändamålsenligt redskap vid verkställandet av statens näringslivs- och innovationspolitik.

Bolaget kan även utnyttjas som ram för en effektiv organisation för helheten Business Finlands interna tjänster. Även för utvecklingen av samarbetet i Team Finland är det ändamålsenligt att ett servicebolag som producerar dessa tjänster ingår i helheten och skapar förutsättningar i framtiden även för gemensamma serviceanskaffningar.

Ett alternativ skulle vara att bolagisera hela helheten av ämbetsverk och bolag. Detta leder emellertid till en problematisk situation för de uppgifters del som omfattar utövning av offentlig makt eller betydande utövning av offentlig makt. Helhetens logik som affärsverksamhet blir på så vis oklar.

Det andra alternativet är att ändra hela verksamheten till ämbetsverksform. Genom den lösningen förlorar man emellertid många av fördelarna som beskrivits ovan, och som erbjuds av ett koncept med bolagsmodell.

En ändring av Finpros verksamhet till formen av ett ämbetsverk erbjuder inte de fördelar som kan uppnås genom verksamhet i bolagsform, till exempel vad gäller serviceverksamhet och strategiska förändringar av verksamheten.

3.3 Förslag

Regeringen har på sitt strategimöte den 27 mars 2017 beslutat att Tekes och Finpro Oy slås samman till aktören Business Finland. Den nya aktören bildas av Innovationsfinansieringsverket Business Finland och bolaget Business Finland som ansvarar för kundverksamheten. Här samlas innovationsverksamhet, internationalisering, utländska investeringar och främjandet av turismen. Den nya aktören kommer att ha över 600 anställda, nästan 40 kontor utomlands samt 16 regionala kontor i Finland. Avsikten är att Business Finland inleder verksamheten den 1 januari 2018.

Sammanläggningen stöder regeringens mål att skapa klarhet i och förenkla servicesystemet för företag, internationalisera innovationssystemet, fördubbla små och medelstora företags export före 2020 samt stödja de regionala tillväxttjänsterna med en stark riksomfattande

aktör som stöder företagens tillväxt och internationalisering. Ett mål med sammanslagningen är även att rikta mer personalresurser till kundgränssnittet samt till funktionerna utomlands genom att effektivisera funktionerna i Finland.

Finansieringsverket och bolaget bildar en tät funktionell helhet som ska styras som en enhet. Arbets- och näringsministeriet resultatstyr ämbetsverket och ställer upp strategiska resultatmål och resurser till förfogande för helheten. Finansieringsverkets generaldirektör svarar för bolagets ägarstyrning. Finansieringsverket beställer en avsevärd del av sina uppgifter genom ett serviceavtal och fastställer där årligen bolagets mål och åtgärder för varje planeringsperiod samt ersättningen som ska betalas för tjänsterna. I serviceavtalet ingår även en plan på utveckling av verksamheten de kommande åren.

En detaljerad uppgiftsfördelning mellan finansieringsverket och bolaget samt bolagets organisation preciseras då verkställandet av reformen framskrider. Avsikten är att överföra beredningsarbetet för ämbetsverkets beslut samt aktiveringen av företagen, forskningsorganisationerna samt de offentliga serviceproducenterna till innovationsverksamhet och samarbete (inkl. programverksamhet) med bolaget. På grund av överföringen av uppgifterna övergår också personalen som sköter uppgifterna på Tekes till bolaget genom överlåtelse av rörelse. Enligt en preliminär uppskattning kommer cirka 50 personer till finansieringsverket och cirka 550 till bolaget.

Bolaget producerar tjänster för finansieringsverkets uppgifter enligt ett serviceavtal som ska ingås med finansieringsverket. Bolaget kan bereda finansieringsbeslut som kommer till finansieringsverket. Bolaget kan också fatta finansieringsbeslut vilkas värde inte överstiger 500 000 euro. Bolaget gör även undersökningar och utredningar om finansiering av forskning, utveckling och innovation. Bolaget producerar under ledning av ämbetsverket tjänster som i nuläget hör till Finpro Oy, såsom rådgivning och nätverkstjänster som hör till internationalisering av företag samt övriga tjänster för internationalisering och främjande av export, tjänster för utländska investeringar som inriktar sig på Finland och tjänster som främjar turism, liksom programverksamhet som gäller de ovan nämnda delområdena samt utvecklandet av gemensam verksamhet i programform på olika områden.

Bolaget kan ha dotterbolag som utför uppgifterna. En anställd i bolaget kan arbeta i ämbetsverket som beredare under tjänsteansvar och som föredragande vid beslut om finansieringsverksamhet som finansieringsverket fattar, inklusive beslut om finansiering, ändring, utbetalning och återkrav.

Bolaget sköter den internationella verksamhet som hör till uppgiften. Bolaget ska även ansvara för ledningen och koordineringen av utländska kontor med nätverket av beskickningar utomlands i samarbete med utrikesministeriet.

Finansieringsverket ansvarar för bolagets ägarstyrning på det sätt som anges i 6 § i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007).

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

I detta lagförslag skapas en ny mekanism för skötseln av vissa uppgifter som gäller främjandet av statens närings- och innovationsverksamhet i praktiken.

Verksamheten i aktiebolagsform i Business Finland effektiviserar organisationernas verksamhet. Vid utvecklandet av tjänsterna som hör till helheten Team Finland kan nyttoeffekter ses hos ett sådant bolag.

På grund av strukturomvandlingen och verksamhetsövertagelsen uppstår i början vissa kostnader av engångsnatur speciellt för ändringar i IT-systemen och tilläggsarrangemang för den övergående personalen. Också förnyelsen av varumärket och kommunikationen medför kostnader. En preliminär uppskattning av alla kostnader i övergångsfasen är 5,7 miljoner euro.

Konsekvenser för företag

I Business Finland-reformen förenas främjandet av exporten och den internationella kompetensen inom affärsverksamhet ännu bättre för att stödja verksamheten kring forskning, utveckling och innovation samt den inledande fasen i företagsverksamheten. En lyckad samordning av dessa företagstjänster och företagsstöd medverkar till att en större andel nya företag än i nuläget under sina första verksamhetsår bedriver internationell affärsverksamhet. De existerande, i synnerhet de små och medelstora företagen, drar effektivare nytta än i nuläget av den internationella marknadens möjligheter till affärsverksamhet och utvidgar affärsverksamheten snabbare än i nuläget på den globala marknaden.

Utvecklingen av företagstjänster behövs speciellt av nya företag som snabbt internationaliseras. I nordiska ministerrådets projekt utredde de nordiska ländernas statistiska myndigheter vilken betydelse företag som internationaliserats i början av sin livscykel, så kallade born global-företag, det vill säga företag som bedrivit export under sina två första verksamhetsår, har för samhällsekonomin och sysselsättningen (Nordiska ministerrådet (2016): Services and Goods Exports from the Nordics – Strongholds and profiles of exporting enterprises. TemaNord 2016:555). Enligt undersökningen var cirka en procent årligen av Finlands och Sveriges nya företag under tidsperioden 2008–2011 årligen så kallade born global-företag. I Danmark och i Island var de cirka fem procent och i Norge cirka två procent. Sett till jämförelseländerna skulle Finland således kunna ha flera företag som internationaliserats i ett tidigt skede, så kallade born global-företag.

En ökad andel born global-företag skulle stöda regeringens mål att förbättra Finlands konkurrenskraft och sysselsättning. Enligt nordiska ministerrådets rapport fortsatte de företag som internationaliserats i ett tidigt skede i alla de nordiska länderna sannolikare affärsverksamheten än övriga nya företag i genomsnitt. I Finland fortsatte under tredje året efter att de grundades 71 procent av born global-företagen och 61 procent av de andra nya företagen affärsverksamheten.

Företag som internationaliseras snabbt sysselsätter även mer. I alla de nordiska länderna sysselsatte born global-företagen under sitt tredje verksamhetsår minst dubbelt så många jämfört med de andra unga företagen. Enligt rapporten sysselsatte born global-företagen i Finland under sitt tredje verksamhetsår 2,7 årsverken, medan de övriga företagen i genomsnitt sysselsatte 1,2 årsverken under sitt tredje verksamhetsår. Att utöka andelen företag som snabbt internationaliseras främjar alltså en förbättrad sysselsättning.

Effekten kan åskådliggöras med en exempelkalkyl: i Finland startar grovt räknat cirka 30 000 företag om året. Av dem är i nuläget cirka en procent, det vill säga 300, born global-företag. Enligt resultaten från nordiska ministerrådets rapport är företagets sysselsättande effekt i brutto under sitt tredje verksamhetsår cirka 22 300 årsverken när andelen företag som fortsätter verksamheten beaktas. Om två procent av de nya företagen i Finland vore born global-företag, som i Norge, och deras sysselsättande effekt och andelen som fortsätter verksamheten är de samma som i nuläget kunde den sysselsättande effekten i brutto vara cirka 22 700 årsverken, och om andelen vore fem procent som i Danmark kunde den sysselsättande effekten i brutto vara cirka 23 700 årsverken. En snabbt växande andel företag som internationaliseras kunde på så sätt leda till att efterfrågan på arbetskraft ökar med 400–1 400 årsverken om året. Effekten uttryckt i antalet anställda kan vara större om en del av de nya arbetsplatserna är på deltid.

Denna uppskattning gäller helheten Business Finlands eventuella inverkan endast på born global-företagen och den är alltså inte uttömmande. Genom att skapa en helhet kan man emellertid förbättra serviceutbudet även till denna viktiga grupp av målföretag.

Syftet med reformen Business Finland är även att få en större företagskundkrets av nystartade företag, små och medelstora företag som helhet, att internationaliseras och växa. Det strategiska målet är att göra strukturen på den finländska exporten mångsidigare och därmed även dämpa de starka konjunkturväxlingarna som beror på variationen på exportefterfrågan inom vissa branscher.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Innovationsfinansieringsverket Tekes och Finpro Oy är för tillfället två separata aktörer på arbets- och näringsministeriets verksamhetsområde som främjar närings- och innovationspolitik, och som styrs från två olika avdelningar vid arbets- och

näringsministeriet, närings- och innovationsavdelningen och företags- och regionavdelningen. Tekes och Finpros samarbete grundar sig på inbördes överenskommelser, en enhetlig modell för styrning och ledning saknas. Genom propositionen skapas en klar arbetsfördelning och styrning.

Finansieringsverket får en roll som styrande för serviceverksamheten och beställare i förhållande till bolaget, som producerar helheten Business Finlands kundservice samt helhetens stödtjänster, med undantag för ämbetsverkets ekonomiförvaltning.

Genom propositionen utvidgas Tekes uppgifter under det nya namnet Innovationsfinansieringsverket Business Finland, så att det också täcker de uppgifter som avses i 2 § i lagen om aktiebolaget Finpro Oy, för att finansieringsverket ska ha befogenhet att styra över och beställa tjänster som gäller dessa uppgifter av bolaget. Uppgifterna som omfattar offentlig makt är huvudsakligen finansieringsverkets uppgifter med undantag för de finansieringsbeslut som bolaget fattar.

Innovationsfinansieringsverket Tekes nuvarande verksamhetskostnader (mom. 32.20.06) samt statsunderstödet till Finpros verksamhet (mom. 32.50.41) slås i budgeten för 2018 samman till ett omkostnadsmoment för finansieringsverket. Av finansieringsverkets verksamhetskostnader budgeteras största delen (över 90 %) som köptjänster, eftersom ämbetsverket köper största delen av Business Finlands verksamhet som tjänst av bolaget.

Business Finlands verksamhet medför inte ändrade kostnader för staten som följd av att Tekes och Finpro slås samman. Kostnader av engångsnatur på cirka 5,7 miljoner euro beräknas uppkomma på grund av ändringarna.

4.3 Konkurrenspolitiska konsekvenser

Lagförslaget har inte bedömts få direkta konkurrenspolitiska konsekvenser. Ingen annan sammanslutning i Finland bedriver samma verksamhet som bolaget. Finpro i sin nuvarande form konkurrerar inte på marknaden och bedriver inte affärsverksamhet, vilket inte heller ska höra till bolagets uppgifter. Lagförslaget har därför inga konkurrenspolitiska konsekvenser.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Genom en riksomfattande centralisering av tjänster tryggas kundorientering, slagkraft och kostnadseffektivitet i de tjänster som riktas till företag som strävar efter innovativ förnyelse och snabb internationell tillväxt samt till forskningsorganisationer som stöder förnyelse av näringslivet. Den nuvarande verksamheten och utvecklingen av den fortsätter, men styrningen av innehåll och resurser samlas i finansieringsverket.

Som resultat av överföringen blir aktörernas inbördes relationer klarare, förvaltningen blir lättare utan att arbetets innehåll äventyras och verksamheten i Team Finland blir klarare när en Business Finland-aktör tillhandahåller de centrala tjänsterna för företagen och koordinerar de kompletterande tjänsterna i sitt partnerskapsnätverk. Business Finlands partnerskapsnätverk bildar i fortsättningen nätverket Team Finland. Den största nyttan och de största effekterna uppnås när de nationella och regionala valen och tjänsterna passas ihop till en smidig helhet.

Medan landskapsreformen framskrider följer Business Finland hur det regionala nätverkets struktur- och styrmodell fungerar och tillhandahåller den bästa möjliga kundservicen för företag som siktar på tillväxt genom internationalisering i en föränderlig omvärld oberoende av var kunderna är placerade.

4.5 Organisatoriska konsekvenser och personalkonsekvenser

De organisatoriska konsekvenserna och personalkonsekvenserna hör ihop med personalens övergång till bolagets tjänst. Inget nytt ämbetsverk eller bolag grundas, utan Innovationsfinansieringsverket Tekes och Finpro Oy fortsätter verksamheten under nytt namn, med ändrade uppgifter och ett förnyat ledningssystem.

Finpro Oy:s arbetstagare fortsätter i bolagets tjänst som gamla arbetstagare. På personalen som stannar i finansieringsverket tillämpas fortfarande bestämmelserna i statstjänstemannalagen och i arbetsavtalslagen. Kontinuiteten i anställningsförhållandena tryggas för Tekes nuvarande personal som övergår till bolaget. Avsikten är inte att minska på det totala antalet personal som hör till helheten Business Finland i samband med övergången. Tjänsterna för de personer som övergår till bolaget upphör utan uppsägning och personalen övergår till arbetsavtalsförhållanden hos bolaget. På övergången tillämpas bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i 5 e och 5 § i statstjänstemannalagen (750/1994) och i arbetsavtalslagen (55/2001). Att tjänsterna och tjänsteförhållandena upphör kräver inget samtycke. Den övergående personalens uppgifter i arbetsavtalsförhållande och personalen i dem övergår i samband med övergången till bolaget den 1 januari 2018. I fortsättningen tillämpas arbetsavtalslagen i stället för statstjänstemannalagen på personalen som övergår. Att slaget av anställningsförhållande ändras inverkar inte på anställningsförhållandets kontinuitet.

Av bestämmelserna om överlåtelse av rörelse följer att personerna som överlåtelsen gäller övergår till förvärvarens, det vill säga Business Finland Ab:s (bolaget) tjänst. Rättigheterna och skyldigheterna som hör till tjänsteförhållandena för de personer som övergår samt anställnings- och tjänsteförmånerna som hör till övergår på samma sätt enligt de nämnda lagarna till förvärvaren. Förvärvaren, det vill säga bolaget, är skyldig att iaktta bestämmelserna i de gällande arbets- och tjänstekollektivavtalen tills den innevarande avtalsperioden är slut.

Helheterna som övergår fastställs i samband med överlåtelsen av rörelsen. En del av finansieringsverkets personal fortsätter sin tjänst hos samma aktör trots att uppgifterna omorganiseras. Av Tekes personal fortsätter cirka 50 årsverken i finansieringsverkets tjänst och cirka 550 årsverken i tjänst hos aktiebolaget som blir Business Finland Ab (bolaget). Från Tekes övergår till nuvarande Finpro Oy som ändrar namn till Business Finland som överlåtelse av rörelse XXX årsverken och resurser som enligt en preliminär definition motsvarar följande verksamhetshelheter: kundhantering samt ledning av och stöd för kundarbete, främjande av företags, forskningsorganisationers samt offentliga serviceproducenters verksamhet kring forskning, utveckling och innovation samt samarbete, planering, genomförande och ledning av forsknings- utvecklings- och innovationsprogram, finansiering av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet enligt begränsningar i lag, främjande av internationalisering av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet, gemensamma tjänster för strategi- och programprocesser samt vissa administrativa stödåtgärder.

5 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

5.1. Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om utkastet till regeringens proposition har begärts av följande:

(EK, SY, KKK, Mara, TT, Unifi, Arene, Finpro, JM, FM, UM, UKM, Tekes, Finnvera, VTT, statens revisionsverk, Finlands Akademi, landskapsförbunden/NTM-centralerna, JUKO, övriga ff?)

Propositionen finns dessutom till påseende och kan kommenteras på Arbets- och näringsministeriets webbplats (www.tem.fi).

6 Samband med andra propositioner

Förslaget är beroende av budgetpropositionen för 2018.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 § *Organisatorisk ställning.* Innovationsfinansieringsverket Business Finland (finansieringsverket) som förverkligar närings- och innovationspolitik ska höra till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Finansieringsverket kan sörja för sina uppgifter genom att förvalta bolag såsom aktiebolaget Business Finland (bolaget) som staten äger helt och ansvara för ägarstyrningen av dem på det sätt som anges i 6 § i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007).

Finansieringsverket och bolaget ska ledas som en helhet. Helheten producerar och tillhandahåller företagstjänster under namnet Business Finland.

2 § *Verksamhetens mål.* Målet med verksamheten i helheten som bildas av finansieringsverket och bolaget är att med innovationer och teknologi som medel förnya näringar, öka förädlingsvärdet, stärka näringslivets internationella konkurrenskraft, förbättra produktiviteten och arbetslivets kvalitet, öka inkomsterna av export och turism samt skapa sysselsättning och välfärd.

Finansieringsverket ska leda helheten och uppgiftsområdena samt vissa stödåtgärder. I bolaget samlas de förberedelsearbeten och praktiska funktioner som har samband med de ovan nämnda uppgifterna. Finansieringsverket fastställer genom ett serviceavtal i varje enskilt fall de prestationer det behöver av bolaget.

3 § *Finansieringsverkets uppgifter.* Finansieringsverket ska producera finansierings-, expert- och nätverkstjänster genom vilka det ska stödja

- 1) utvecklande av innovationer, teknologi samt ny affärsverksamhet,
- 2) framgångsrika innovativa och experimentella miljöer samt innovationsförmåga,
- 3) brett utnyttjande av resultat av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet i näringsverksamhet, i arbetslivet och på annat håll i samhället,
- 4) internationalisering av finländska företag och finländsk forskning, tillväxt inom exporten samt utvecklandet av kunnandet med avseende på den internationella handel företagen bedriver,
- 5) utländska investeringar och kapitalplaceringar som riktas till Finland,
- 6) tillväxt och utveckling av turismen från utlandet till Finland, samt
- 7) tidig utveckling på kapitalplaceringsmarknaden.

Finansieringsverket ska också sköta statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med närings-, energi- och miljöpolitiska stöd.

Finansieringsverket utför dessutom sådana uppgifter i anslutning till planering, utredningar, försök och uppföljning inom närings- och innovationspolitiken som arbets- och näringsministeriet ger det inom ramen för sin resultatstyrning eller som särskilt föreskrivs för det genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om ämbetsverkets uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 § *Konkurrensutsättning för små och medelstora företags räkning* Paragrafen motsvarar 3 a § i den gällande lagen om Tekes. Finansieringsverket får med iakttagande av lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) konkurrensutsätta varu- och tjänsteleverantörerna för sådana små och medelstora företags räkning som får finansiering av finansieringsverket eller bolaget enligt statsunderstödslagen (688/2001) för forsknings-, utvecklings- eller innovationsverksamhet. Byggarbeten får inte finansieras.

I princip används tjänster som konkurrensutsätts av finansieringsverket av de företag som annars bör konkurrensutsätta upphandlingarna enligt upphandlingslagen när de får stöd för över hälften av värdet på upphandlingen. Ett företag får välja en leverantör för en upphandling som finansieringsverket har konkurrensutsatt för företaget.

Med små och medelstora företag avses mikroföretag samt små och medelstora företag enligt den nu gällande definitionen på små och medelstora företag i kommissionens rekommendation 2003/361/EG.

5 § *Finansieringsverkets ledning*. Generaldirektören leder, övervakar och utvecklar enligt förslaget den funktionella helheten som bildas av finansieringsverket och bolaget. Generaldirektören utses av statsrådet. Generaldirektören ansvarar för verksamhetens resultat och för att målen uppnås inför arbets- och näringsministeriet.

Generaldirektören fastställer finansieringsverkets arbetsordning.

Generaldirektören beslutar om ägarstyrningen av de aktiebolag som administreras av ämbetsverket och som avses i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007).

6 § *Finansieringsverkets direktion*. Finansieringsverket ska ha en direktion som statsrådet utnämner för två år åt gången. Statsrådet utser en ordförande och en viceordförande för direktionen.

Till direktionen ska höra minst fem och högst tio personer som har kännedom om finansieringsverkets verksamhetsområde. Av dem ska en representera arbets- och näringsministeriet.

En person som är anställd i finansieringsverket eller i bolaget kan inte utses till medlem i direktionen.

Generaldirektören är föredragande i direktionen. Generaldirektören har närvaro- och yttranderätt på direktionens sammanträden.

Finansieringsverkets personal väljer bland sig en representant i direktionen som har närvaro- och yttranderätt på direktionens sammanträden med undantag för utnämningsärenden.

7 § Direktionens uppgifter. Direktionen ska styra, följa och övervaka helheten Business Finlands verksamhet. Direktionen ska besluta om de allmänna verksamhetslinjerna för helheten Business Finland med beaktande av de mål som arbets- och näringsministeriet ställer upp samt principerna och riktlinjerna för ägarstyrningen.

Föreskrifter om direktionens rätt att besluta om beviljande av finansiering till företag och sammanslutningar för projekt som hör till ämbetsverkets uppgiftsområde inom ramarna för de bevillningsfullmakter som anvisats i statsbudgeten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om direktionens sammansättning, direktionens övriga uppgifter och om beslutsfattandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 § Business Finlands delegationer. För att följa helheten Business Finlands verksamhet kan delegationer tillsättas för Business Finland. Tillsättandet av dem, antalet, uppgifterna, sammansättningen och mandatperioden får anges genom förordning av statsrådet.

9 § Anställningsvillkor för personal utomlands. I fråga om avlöningen för finansieringsverkets personal som tjänstgör utomlands och om utlandsrepresentationens ersättningar, arbetstid, semestrar och tjänstledighet gäller vad som föreskrivs om utlandsrepresentationen eller vad som avtalas med stöd av lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970). I organisationerna utomlands strävar man efter att i framtiden i ökande utsträckning arbeta med de fastigheter och andra resurser som utrikesministeriet har till sitt förfogande. Personalen utomlands består av såväl utstationerade från Finland som personer som anställts på plats. Man arbetar även i ökande grad med lokala partner utomlands.

10 § Noggrannare bestämmelser om finansieringsverkets förvaltning. I fråga om behörighetskrav och tillsättandet av tjänster vid finansieringsverket gäller det som anges i statstjänstemannalagen (750/1994). Bestämmelser om organisation, ledning, beviljande av tjänstledighet för tjänstemän och om vikariat samt om representation av staten i domstolar och ämbetsverk utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 § Bolagets uppgifter. Bolaget ska producera tjänster som hör till uppgifterna i 3 § under ledning av finansieringsverket enligt ett serviceavtal som ska ingås med finansieringsverket. I serviceavtalet fastställs de prestationer som årligen ska beställas av bolaget, grunderna för prissättningen samt ersättningen som ska betalas till bolaget. För tjänsterna kan egna

avtalsbilagor utarbetas av vilka närmare kvalitetskriterier för tjänsterna och övriga omständigheter framgår.

Bolaget ska även utföra undersökningar och utredningar som gäller finansiering av forskning, utveckling och innovation samt internationalisering och finansieringens effektivitet. Bolaget ska under finansieringsverkets ledning ha kvar de tjänster som i nuläget hör till Finpro Oy, såsom tjänster som gäller företags internationalisering, förverkligandet av rådgivningstjänster för internationalisering och tjänster för nätverkande, tjänster som gäller utländska investeringar som inriktas på Finland och tjänster som främjar turismen liksom programverksamhet i anslutning till de tidigare nämnda delområdena.

Bolaget ska sköta den internationella verksamheten som hör till uppgiften. Bolaget kan ha dotterbolag som utför uppgifterna.

Närmare bestämmelser om bolagets uppgifter utfärdas genom förordning.

12 § *Bolagets ekonomiska verksamhet.* Målet för bolagets verksamhet är inte att eftersträva vinst. Bolagets eventuella vinst används i sin helhet till egen verksamhet i enlighet med bolagets uppgifter och till kompetensutveckling.

13 § *Serviceavtal mellan finansieringsverket och bolaget.* Finansieringsverket och bolaget ska årligen utarbeta ett serviceavtal där de uppgifter som ska utföras och den ersättning som årligen ska betalas till bolaget fastställs. Till serviceavtalet bifogas en plan över helheten Business Finlands verksamhet under den kommande fyraårsperioden.

Upphandlingslagen tillämpas inte på finansieringsverkets anskaffningar från bolaget. Förhållandet mellan finansieringsverket och bolaget uppfyller kraven på förhållanden mellan anknutna enheter enligt 15 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). Med anledning av dem tillämpas inte bestämmelserna i upphandlingslagen på upphandlingskontrakt som slutits i avtalsförhållande. Med anknuten enhet avses enligt 15 § 1 mom. i upphandlingslagen enheter som är formellt fristående från den upphandlande enheten och självständiga med tanke på beslutsfattandet. En förutsättning är dessutom att den upphandlande enheten självständigt eller tillsammans med andra upphandlande enheter utövar bestämmande inflytande över den anknutna enheten på samma sätt som över sina egna kontor och att den anknutna enheten bedriver högst fem procent av sin affärsverksamhet och med högst en andel på 500 000 euro tillsammans med andra aktörer än de upphandlande enheter som utövar ett bestämmande inflytande över den. Bestämmelserna om anknutna enheter grundar sig på Europaparlamentets och rådet direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG. Förutsättningen för att en relation med anknutna enheter ska gälla verksamhet enligt artikel

12.1 b i direktivet har formulerats så, att en juridisk person ska utföra minst en viss procentandel av sin verksamhet för att fullgöra uppgifterna för den upphandlande myndighetens räkning som utövar bestämmande inflytande eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten utövar kontroll över.

Bolagets funktioner ska ha samband med fullgörandet av de uppgifter bolaget tagit emot av finansieringsverket. Utöver administrativa stödtjänster ska finansieringsverket låta bolaget utföra de uppgifter som hör till det praktiska genomförandet av kärnuppgifterna som fastställs för finansieringsverket i 3 §, av vilka en betydande del riktas till företag enligt serviceavtalet eller till andra parter än finansieringsverket. Bolaget kan också ta ut avgifter för uppgifter som det enligt avtalet med finansieringsverket utfört eller administrerat helt eller delvis av den som anlitat tjänsterna.

I praktiken betyder detta till exempel liknande arrangemang som i nuläget, där företag som drar nytta av tjänster som bolaget utför genomfaktureras för underleverantörskostnaderna för tjänsterna. Bolaget ska inte sälja varor eller tjänster på marknaden. Eftersom alla bolagets ovan nämnda funktioner grundar sig på uppgifter som det fått genom avtal av finansieringsverket ska de därför inte räknas till affärsverksamhet som bolaget bedriver med övriga aktörer än med upphandlingsenheten som använder bestämmanderätt, trots att de i praktiken utförs för företag eller för andra parter än för finansieringsverket.

14 § *Finansieringsbeslut*. Bolaget kan med bemyndigande av finansieringsverket fatta beslut om finansiering, ändring eller utbetalning som avses i statsunderstödslagen (688/2001) eller i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) vilkas värde inte överstiger 500 000 euro. På beslutsfattare och föredragande tillämpas förvaltningslagen samt bestämmelser som gäller straffrättsligt tjänsteansvar. Förordnandet av bolagets tjänstemän och föredragande som deltar i beslutsfattandet regleras genom förordning av statsrådet. På beslut om finansiering, ändring och utbetalning tillämpas förvaltningslagen (434/2003), offentlighetslagen (621/1999) samt språklagen (423/2003).

En anställd i bolaget får bereda och föredra beslut som gäller finansieringsverksamhet och som fattas av finansieringsverket. På föredraganden tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar i förvaltningslagen.

Finansieringsverket övervakar finansieringsverksamheten i bolaget. Finansieringsverket beslutar om återkrav av finansiering som beviljas av finansieringsverket och bolaget.

Bolaget ska vara ett aktiebolag som ägs helt av staten och för vars ägarstyrning Finansieringsverket ansvarar som statlig myndighet. Om ändringssökande och återkrav föreskrivs det i denna lag att finansieringsverket är den myndighet där ändring söks och som

beslutar om återkrav. Av de ovan nämnda skälen ska finansieringsbeslut som bolaget fattar inte anses som betydande utövning av offentlig makt.

15 § Ändringsökande i finansieringsbeslut av finansverket och bolaget. En part som är missnöjd med ett finansieringsbeslut av finansieringsverket eller bolaget får begära omprövning i beslutet inom 30 dagar efter delfåendet av beslutet. Omprövning begärs hos finansieringsverket. Finansieringsverket får avgöra i ett beslut om omprövning som fattats av bolaget. Ett beslut som avser begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (585/1996). Beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

16 § Överlåtande av uppgifter och tillsyn över bolaget. Bolaget ska trots sekretessbestämmelserna på begäran av ministeriet och finansieringsverket ge dem de uppgifter som är nödvändiga för ledningen av och tillsynen över bolaget. Ministeriet och finansieringsverket kan för bolagets bruk trots sekretessbestämmelserna överföra uppgifter som är nödvändiga för verksamheten. Finansieringsverket får revidera bolagets finansieringsverksamhet i nödvändig omfattning.

Om överlåtande av uppgifter för fullgörande av företagstjänster föreskrivs det i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

17 § Verksamhetsöverlåtelse. En del av nuvarande Innovationsfinansieringsverket Tekes personal övergår till Business Finland Ab:s tjänst den dag lagen träder i kraft. På överföringen tillämpas bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i 5 e och 5 f § i statstjänstemannalagen (750/1994) samt i 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen. Personalen som övergår fastställs i dokument som gäller verksamhetsöverlåtelsen.

Följande helheter övergår enligt vad som anges preliminärt: kundhantering samt ledning av och stöd för kundarbete, främjande av företags, forskningsorganisationers samt offentliga serviceproducenters forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt samarbete, planering, genomförande och ledning av forsknings- utvecklings- och innovationsprogram, finansiering av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet enligt begränsningar i lag, främjande av internationalisering av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet, gemensamma tjänster för strategi- och programprocesser samt vissa administrativa stödåtgärder.

18 § Övergångsbestämmelser.

Finansieringsverkets och bolagets kontinuitet

Ett nytt ämbetsverk eller ett nytt bolag grundas inte. Finansieringsverket fortsätter under nytt namn och med delvis nya uppgifter Innovationsfinansieringsverket Tekes verksamhet. Bolaget fortsätter under nytt namn och med delvis nya uppgifter Finpro Oy:s verksamhet.

Ändring av personalens anställningsförhållande

På personalövergångarna tillämpas bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i 5 e och 5 f § i statstjänstemannalagen (750/1994) samt 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001) [ELLER det föreskrivs om arrangemang av personalens ställning i bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i arbetsavtalslagen (55/2001) och i statstjänstemannalagen (750/1994).]

Till den del Innovationsfinansieringsverket Tekes personal i tjänst eller i tjänsteförhållande övergår till Business Finland Ab upphör tjänsterna och tjänsteförhållandena utan uppsägning den 31 december 2017. Hela personalen som övergår anställs i arbetsavtalsförhållande i Business Finland Ab från och med den 1 januari 2018. Att tjänsterna och tjänsteförhållandena upphör kräver inget samtycke. Uppgifterna som övergår i arbetsavtalsförhållanden och personalen som utför dem övergår till arbetsavtalsförhållanden i Business Finland Ab den 1 januari 2018. De som är anställda för viss tid i tjänste- och arbetsavtalsförhållanden övergår för den tid de är anställda till tidsbestämda arbetsavtalsförhållanden i tjänst hos Business Finland Ab. Att anställningsförhållandets slag ändras påverkar inte anställningsförhållandets kontinuitet.

De rättigheter och skyldigheter som gäller tjänsteförhållandena vid tidpunkten för överlåtelsen övergår till Business Finland Ab. Business Finland Ab ska vara skyldigt att iakttä bestämmelserna i de tjänste- och arbetskollektivavtal som gäller vid överlåtelsen så som det föreskrivs i 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946).

Personalen övergår till bolaget med den lön de har i euro vid tidpunkten för överlåtelsen.

Personalen som övergår till bolaget övergår från systemet enligt statens pensionslag till arbetspensionssystemet för privata sektorn. Utgångspunkten är att pensionsförmånerna för dem som övergår tryggas och att deras pensionsskydd motsvarar det nuvarande pensionsskyddet. Kostnaden för eventuell tilläggspension är ännu inte klar. Ett arrangemang med tilläggspension gäller endast dem som oavbrutet varit i statens tjänst före den 1 januari 1993. För dem som anställts senare i statens tjänst finns inget behov av tilläggspensionsskydd, för nivån på pensionsskyddet i statens och privata sektorns arbetspensionssystem motsvarar varandra till dessa delar.

Finansieringsverket ansvarar för de förbindelser som Tekes under sin tidigare verksamhet har förbundit sig till. Bolaget ansvarar för de förbindelser som Finpro Oy under sin tidigare verksamhet har förbundit sig till. Staten ska ansvara för Tekes och Finpro Oy:s förbindelser som finansieringsverket eller bolaget inte kan ansvara för.

19 § *Ikraftträdande*. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Ämbetsverkets arbetsordning, valet av generaldirektör, direktionens sammansättning samt bolagets bolagsordning kan vid behov fastställas och ändringar som gäller bolaget kan vid behov införas i handelsregistret innan denna lag träder i kraft.

Genom denna lag upphävs lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes av den 21 november 2008 (717/2008) och lagen om aktiebolaget Finpro Oy (1446/2015) jämte ändringar.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Ändringsförslag till statsrådets förordning om Innovationsfinansieringsverket Tekes har utarbetats samtidigt. Senare bereds de tekniska lagändringarna där Tekes och Finpros namnändringar ska beaktas.

3 Ikraftträdande

Lagändringen och förordningarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska enligt 80 § i grundlagen utfärdas genom lag. Med individ avses även privaträttsliga sammanslutningar. Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska även de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 2/2001 rd) om regeringens proposition (RP 215/2000 rd), som ledde till att lagen om statliga exportgarantier stiftades, ansett att trots att verksamheten med statliga exportgarantier har starka privaträttsliga drag är det fråga om en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § grundlagen. Det var dock enligt grundlagsutskottets åsikt inte fråga om betydande utövning av offentlig makt när man beaktade bland annat att besluten är förknippade med en rätt omfattande prövning.

Bolaget Business Finland som hör till helheten Business Finland skulle vara ett aktiebolag som helt ägs av staten, och vars ägarstyrning verkställs av finansieringsverket. Bolaget hör genom finansieringsverket till statens budgetekonomi. Beviljandet av finansiering och förvaltningen ska anses som en offentlig förvaltningsuppgift som enligt lag ska skötas av bolaget. Enskilda stödformer regleras i lag genom förordning av statsrådet. Eftersom det är frågan om stöd som är beroende av prövning och vilkas belopp dessutom begränsas till 500 000 euro är det dock inte fråga om betydande utövning av offentlig makt. Att de nämnda finansieringsbesluten fattas i bolaget är motiverat av ändamålsenlighets skäl. Återkrav av utbetalad finansiering anses som betydande utövning av offentlig makt. Finansieringsverket fattar således beslut om återkrav avseende finansiering som beviljas såväl av finansieringsverket som av bolaget i enlighet med statsunderstödslagen och lagen om statens långivning.

Föredragning av bolagets anställda i finansieringsverket sker under straffrättsligt tjänsteansvar.

Också på bolagets beslut om finansieringsverksamhet tillämpas offentlighetslagen och förvaltningslagen. Lagen reglerar också ändringssökande i beslut om finansiering som fattas av finansieringsverket och bolaget.

Tekes nuvarande förvaltnings- och serviceuppgifter som övergår till bolaget innehåller inte utövning av offentlig makt.

LAGFÖRSLAG

Lag om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland
I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 § Organisatorisk ställning

Innovationsfinansieringsverket Business Finland (finansieringsverket) som förverkligar närings- och innovationspolitik hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Finansieringsverket kan sörja för sina uppgifter genom att förvalta bolag som aktiebolaget Business Finland (bolaget) som staten äger helt och ansvarar för ägarstyrningen av dem på det sätt som anges i 6 § i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007).

2 § Verksamhetens mål

Målet med den funktionella helheten som bildas av finansieringsverket och bolaget är att med innovationer och teknologi som medel förnya näringar, öka förädlingsvärdet, stärka näringslivets tillväxt och den internationella konkurrenskraften, förbättra produktiviteten och arbetslivets kvalitet, öka inkomsterna av export och turism samt skapa sysselsättning och välfärd.

3 § Finansieringsverkets uppgifter

Finansieringsverket främjar genom sina tjänster inom finansiering, expertis och nätverk

- 1) innovationer, ny teknologi samt affärsverksamhet,
- 2) framgångsrika innovativa och experimentella miljöer samt innovationsförmåga,
- 3) mångsidigt utnyttjande av resultat av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet i näringsverksamhet, i arbetslivet och på annat håll i samhället,
- 4) internationalisering av finländska företag och finländsk forskning, ökad export samt företagens kunnande inom internationell handel,
- 5) utländska investeringar och kapitalplaceringar som riktas in på Finland,
- 6) tillväxt och utveckling av turismen från utlandet till Finland, samt
- 7) tidig utveckling på kapitalplaceringsmarknaden.

Finansieringsverket ska också sköta statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med närings-, energi- och miljöpolitiska stöd i enlighet med vad som föreskrivs särskilt.

Finansieringsverket utför dessutom sådana uppgifter i anslutning till planering, utredningar, försök och uppföljning inom närings- och innovationspolitiken som arbets- och näringsministeriet ger det inom ramen för sin resultatstyrning eller som särskilt föreskrivs för det genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om finansieringsverkets uppgifter utfärdas genom förordning.

4 § Konkurrensutsättning för små och medelstora företags räkning

Finansieringsverket får med iakttagande av lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) konkurrensutsätta varu- och tjänsteleverantörerna för sådana små och medelstora företags räkning som får finansiering av finansieringsverket enligt statsunderstödslagen (688/2001) för forsknings-, utvecklings- eller innovationsverksamhet.

Små och medelstora företag som fått finansiering för över hälften av värdet för forsknings-, utvecklings- eller innovationsverksamhet från finansieringsverket får i en upphandling välja en leverantör som finansieringsverket har konkurrensutsatt för företagets räkning.

Med små och medelstora företag avses mikroföretag samt små och medelstora företag enligt definitionen på små och medelstora företag i kommissionens rekommendation 2003/361/EG.

5 § Finansieringsverkets ledning

Generaldirektören leder, övervakar och utvecklar den funktionella helheten som bildas av finansieringsverket och bolaget. Generaldirektören utses av statsrådet. Generaldirektören ansvarar inför arbets- och näringsministeriet för verksamhetens resultat och för att målen uppnås.

Generaldirektören fastställer finansieringsverkets arbetsordning.

Generaldirektören beslutar om ägarstyrningen av de aktiebolag som administreras av ämbetsverket och som avses i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007).

6 § Finansieringsverkets direktion

Finansieringsverket har en direktion som statsrådet utnämner för två år åt gången. Statsrådet utser en ordförande och en viceordförande för direktionen.

Till direktionen hör minst fem och högst tio personer som har kännedom om Finansieringsverkets verksamhetsområde. Av dem ska en representera arbets- och näringsministeriet.

En person som är anställd i finansieringsverket eller i bolaget kan inte utses till medlem i direktionen.

Generaldirektören är föredragande i direktionen. Generaldirektören har närvaro- och yttranderätt på direktionens sammanträden.

Finansieringsverkets personal väljer bland sig en representant i direktionen som har närvaro- och yttranderätt på direktionens sammanträden med undantag för utnämningsärenden.

7 § Direktionens uppgifter

Direktionen styr, följer och övervakar helheten Business Finlands verksamhet. Direktionen beslutar om de allmänna verksamhetslinjerna för helheten Business Finland med beaktande av de mål som arbets- och näringsministeriet ställer upp, samt principerna och riktlinjerna för ägarstyrningen.

Föreskrifter om direktionens rätt att besluta om beviljande av finansiering till företag och sammanslutningar för projekt som hör till finansieringsverkets uppgiftsområde inom

ramarna för de bevilningsfullmakter som anvisats i statsbudgeten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om direktionens sammansättning, direktionens övriga uppgifter och om beslutsfattandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 § Business Finlands delegationer

För att följa helheten Business Finlands verksamhet kan delegationer tillsättas för Business Finland. Tillsättandet av dem, antalet, uppgifterna, sammansättningen och mandatperioden får anges genom förordning av statsrådet.

9 § Anställningsvillkor för personal utomlands

I fråga om avlöningen av finansieringsverkets personal som tjänstgör utomlands och om utlandsrepresentationens ersättningar, arbetstid, semestrar och tjänstledighet gäller vad som föreskrivs om utlandsrepresentationen eller vad som avtalas med stöd av lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970).

10 § Noggrannare bestämmelser om finansieringsverkets förvaltning

I fråga om behörighetskraven och tillsättandet av tjänster vid finansieringsverket gäller det som anges i statstjänstemannalagen (750/1994). Bestämmelser om organisation, ledning, beviljande av tjänstledighet för tjänstemän och om vikariat samt om representation av staten i domstolar och ämbetsverk utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 § Bolagets uppgifter

Bolaget producerar tjänster som hör till uppgifterna i 3 § under ledning av finansieringsverket enligt ett serviceavtal som ska ingås med finansieringsverket.

Bolaget sköter den internationella verksamheten som hör till uppgiften. Bolaget kan ha dotterbolag som utför bolagets uppgifter.

Mer ingående bestämmelser om bolagets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 § Bolagets ekonomiska verksamhet

Målet för bolagets verksamhet är inte att eftersträva vinst. Bolagets eventuella vinst används i sin helhet till egen verksamhet i enlighet med bolagets uppgifter och till kompetensutveckling.

13 § Serviceavtal mellan finansieringsverket och bolaget

Finansieringsverket och bolaget utarbetar årligen ett serviceavtal där de uppgifter som ska utföras och ersättningen för dem som årligen ska betalas till bolaget fastställs. Till serviceavtalet bifogas en plan över helheten Business Finlands verksamhet under den kommande fyraårsperioden.

14 § Finansieringsbeslut

Bolaget kan med bemyndigande av finansieringsverket fatta beslut om finansiering, ändring eller utbetalning som avses i statsunderstödslagen (688/2001) eller i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) vilkas värde inte överstiger 500 000 euro. På beslutsfattare och föredragande tillämpas förvaltningslagen samt bestämmelser som gäller straffrättsligt tjänsteansvar. Förordnandet av bolagets tjänstemän och föredragande som deltar i beslutsfattandet regleras genom förordning av statsrådet. På beslut om finansiering, ändring och utbetalning tillämpas förvaltningslagen (434/2003), offentlighetslagen (621/1999) samt språklagen (423/2003).

En anställd i bolaget får bereda och föredra beslut som gäller finansieringsverksamhet och som fattas av finansieringsverket. På föredraganden tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar i förvaltningslagen.

Finansieringsverket övervakar finansieringsverksamheten i bolaget. Finansieringsverket beslutar om återkrav av finansiering som beviljas av finansieringsverket och bolaget.

15 § Ändringssökande i finansieringsbeslut av finansieringsverket och bolaget

En part som är missnöjd med ett beslut om finansiering, ändring eller utbetalning av finansieringsverket eller bolaget får begära omprövning i beslutet på det sätt som anges i 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003). Till åtskillnad från vad som anges i 49 d § i förvaltningslagen ska omprövning i ett beslut av bolaget begäras hos finansieringsverket. Ett beslut som avser begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (585/1996). Beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

16 § Överlåtande av uppgifter och tillsyn över bolaget

Bolaget ska trots sekretessbestämmelserna på begäran av ministeriet och finansieringsverket ge dem de uppgifter som är nödvändiga för ledningen av och tillsynen

över bolaget. Ministeriet och finansieringsverket får trots sekretessbestämmelserna till bolaget överföra de uppgifter som är nödvändiga för dess verksamhet. Finansieringsverket får revidera bolagets finansieringsverksamhet i nödvändig omfattning.

Om överlåtande av uppgifter för fullgörande av företagstjänster föreskrivs i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

17 § Verksamhetsöverlåtelse

En del av nuvarande Innovationsfinansieringsverket Tekes personal övergår i bolagets tjänst den dag lagen träder i kraft. På överföringen tillämpas bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i 5 e och 5 f § i statstjänstemannalagen (750/1994) samt i 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001). Personalen som övergår fastställs i dokument som gäller verksamhetsöverlåtelsen.

18 § Övergångsbestämmelser

Finansieringsverkets och bolagets kontinuitet

Finansieringsverket ansvarar, när denna lag träder i kraft, för de ärenden som är under arbete i Tekes, för de avtal och förbindelser som Tekes ingått liksom för de rättigheter och skyldigheter som härrör sig från dem som Tekes efterträdare.

Bolaget ansvarar när denna lag träder i kraft för de ärenden som är under arbete i Finpro Oy, för de avtal och förbindelser som Finpro Oy ingått liksom för de rättigheter och skyldigheter som härrör sig från dem som Finpro Oy:s efterträdare.

Ändring av personalens anställningsförhållande

På personalöverföringarna tillämpas bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i 5 e och 5 § i statstjänstemannalagen (750/1994) och i 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001).

Till den del Innovationsfinansieringsverket Tekes personal i tjänst eller i tjänsteförhållande övergår till bolaget upphör tjänsterna och tjänsteförhållandena utan uppsägning den 31 december 2017. Hela personalen som övergår anställs i arbetsavtalsförhållande i bolaget från och med den 1 januari 2018. Att tjänsterna och tjänsteförhållandena upphör kräver inget samtycke. Uppgifterna i arbetsavtalsförhållande som övergår till bolaget och de anställda som utför uppgifterna övergår i arbetsavtalsförhållande i bolaget den 1 januari 2018. De som är anställda för viss tid i tjänste- och arbetsavtalsförhållanden övergår för den

tid de är anställda till tidsbestämda arbetsavtalsförhållanden i tjänst hos bolaget. Anställningsförhållandets kontinuitet påverkas inte av att anställningsförhållandets slag ändras.

Rättigheterna och skyldigheterna som härrör från de tjänsteförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen övergår till bolaget på det sätt som anges i 5 f § i statstjänstemannalagen. Bolaget är skyldigt att iaktta bestämmelserna i de tjänste- och arbetskollektivavtal som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen på det sätt som föreskrivs i 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946).

Personalen övergår till bolaget med den lön de har i euro vid tidpunkten för överlåtelsen.

19 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Finansieringsverkets arbetsordning, valet av generaldirektör, direktionens sammansättning samt bolagets bolagsordning kan vid behov fastställas och ändringar som gäller bolaget kan vid behov införas i handelsregistret innan denna lag träder i kraft.

Genom denna lag upphävs lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes av den 21 november 2008 (717/2008) och lagen om aktiebolaget Finpro Oy (1446/2015) jämte ändringar.

Parallelltexter

Övriga bilagor: